

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτοδικείο Αθηνών - Π. Σχολή Ευελπίδων κτίριο 13 γραφείο 201 Τ.Κ. 11362, Τηλ: 210-8253646, 210-8253649, 210-8826464, 210-8625016 ή 210-8625522 εσωτερικό 350, Fax: 210-8826172

<http://www.odye.gr> email: info@odye.gr

ΑΘΗΝΑ, 12 Ιουλίου 2011
Αρ.Πρωτ. 71

ΠΡΟΣ: Τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κ. Γεώργιο Κουτρουμάνη

Επισυνάπτεται: Γνωμοδότηση με θέμα "Ισότητα στην ασφάλιση ανδρών και γυναικών"

Κύριε Υπουργέ,

Σύμφωνα με τη συνθήκη της ΕΟΚ, σχετική οδηγία της και νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς των δύο φύλων πρέπει να διέπεται από τις ίδιες νομικές συνθήκες. Επισυνάπτουμε νομική γνωμοδότηση.

Κύριε Υπουργέ,

Σας παρακαλούμε, για πολλοστή φορά, να δεχτείτε άμεσα αντιπροσωπία του Δ.Σ. της Ο.Δ.Υ.Ε. για να συζητήσουμε ζητήματα που αφορούν τον κλάδο μας.

Για το Δ.Σ. της Ο.Δ.Υ.Ε.

Ο Πρόεδρος
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Γεν. Γραμματέας
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΙΑΤΣΟΣ

Ακολουθεί η σχετική γνωμοδότηση

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210- 3817828
ΚΙΝΗΤΟ: 6932-410101
FAX: 210-3822511
e mail: dxristopoulos@gmail.com

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

ΘΕΜΑ: Ισότητα στην ασφάλιση Ανδρών – Γυναικών.

Πράγματι η νομική επιταγή της ίσης μεταχειρίσεως των δύο φύλων απορρέει από τα συνδεδυασμένα άρθρα 4 παρ. 2 και 116 του Συντάγματος.

Το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος θεσπίζει, όχι μόνο την ισότητα των Ελλήνων έναντι του νόμου, αλλά και την ισότητα του νόμου απέναντι σε αυτούς. Επομένως η συνταγματική αρχή της ισότητας δεσμεύει το νομοθέτη, όταν ρυθμίζει ουσιωδώς όμοια πράγματα, σχέσεις ή καταστάσεις, που αφορούν περισσότερες κατηγορίες προσώπων, να μην εισάγει αδικαιολόγητες εξαιρέσεις και διακρίσεις.

Περαιτέρω με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του Συντάγματος, η οποία αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση της κατά την παρ. 1 του ιδίου ως άνω άρθρου γενικής αρχής της ισότητας

που ποιεί η κοινωνική θέσπιση και η νομική

απαγορεύεται η δημιουργία άνισων καταστάσεων και η διαφοροποίηση του περιεχομένου των επί μέρους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών, τόσο μεταξύ τους, όσο και έναντι της πολιτείας, βάσει της διαφοράς του φύλου, αφετέρου δε επιβάλλεται η παροχή ίσων δυνατοτήτων και ευκαιριών και στα δύο φύλα, καθώς επίσης και η νομοθετική επέκταση των υπέρ του ενός μόνο φύλου ευμενών διατάξεων και υπέρ του άλλου.

Δηλαδή προς αποκατάσταση της συνταγματικής αρχής της ισότητας τα δικαστήρια υποχρεούνται σύμφωνα με το Σύνταγμα, να ασκούν έλεγχο στο έργο της νομοθετικής εξουσίας και να εφαρμόζουν σε όλη της την έκταση την εν λόγω αρχή, με βάση δε αυτή να καταλήγουν στην εφαρμογή του νόμου που περιέχει την ευμενή ρύθμιση.

Αν τα δικαστήρια περιορίζονταν να κηρύξουν μόνο την αντισυνταγματικότητα της διατάξεως που εισάγει δυσμενή διάκριση, χωρίς να έχουν την δυνατότητα να επεκτείνουν την ειδική ευμενή ρύθμιση και υπέρ εκείνου εις βάρος του οποίου έγινε η δυσμενής διάκριση, δεν θα είχε ουσιαστικό περιεχόμενο η ζητούμενη δικαστική προστασία (Ολ. ΑΠ 22/1992, 12/1992, 6/1992).

Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως απευθύνεται κατά πρώτο λόγο προς το νομοθέτη και τον υποχρεώνει να άρει τις αδικαιολόγητες διαφοροποιήσεις του κειμένου δικαίου και να ρυθμίσει κατά τρόπο ομοιόμορφο το νομικό καθεστώς της κοινωνικής ασφαλίσεως ανδρών και γυναικών.

Απευθύνεται όμως η επιταγή αυτή και προς τον δικαστή και του

Εκτός, όμως, από το Σύνταγμα, για την ίση μεταχείριση των δύο φύλων στην κοινωνική ασφάλιση ενδιαφέρεται και το κοινοτικό δίκαιο.

Η επιταγή της ίσης μεταχειρίσεως προεβλέφθη αρχικώς με το γνωστό άρθρο 119 της Συνθήκης ΕΟΚ προκειμένου περί των θεμάτων αμοιβής της εργασίας. Εν συνεχεία, η επιταγή της ισότητας των φύλων επεξετάθη ρητώς και σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως με ορισμένες διατάξεις του παραγώγου δικαίου, κυριώτερη από τις οποίες είναι η Οδηγία του Συμβουλίου 79/7 της 19-12-1978.

Η Οδηγία 79, όπως αναφέρει στο προοίμιό της, αποσκοπεί στην προοδευτική εφαρμογή της ίσης μεταχειρίσεως επί θεμάτων κοινωνικής ασφαλίσεως, έχει εφαρμογή σε όλα τα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που καλύπτουν κινδύνους ασθενείας, αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος, επαγγελματικής νόσου και ανεργίας, καθώς και στα ανάλογα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας.

Το άρθρο 4 της Οδηγίας 79 ορίζει, ότι απαγορεύεται κάθε διάκριση άμεση ή έμμεση που να βασίζεται στο φύλο, ιδίως σε ό,τι αφορά την υπαγωγή στην ασφάλιση, την καταβολή και τον υπολογισμό των κάθε είδους παροχών, συμπεριλαμβανομένων και των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και τέκνων. Δηλαδή η κοινοτική αυτή Οδηγία καταλαμβάνει ένα ευρύ κύκλο εννόμων σχέσεων κοινωνικής ασφαλίσεως, συμπεριλαμβανομένων και του συνταξιοδοτικού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων.

ΥΠΕΡΕΝΔΕΙΧΤΕΣ ΑΝΑΚΑΤΑΧΕΙΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΧΕΙΡΙΣΕΙΣ

κοινωνικοασφαλιστική μεταχείριση των δύο φύλων, οι ενδιαφερόμενοι που βρίσκονται, λόγω φύλου, σε μειονεκτική θέση, μπορούν να αξιώσουν να εφαρμοσθεί επ αυτών, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ως μόνος ισχυρός κανόνας αναφοράς, το νομικό καθεστώς που διέπει την ασφάλιση του άλλου φύλου.

Η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφαρμόζοντας τη συνταγματική αρχή της ισότητας των φύλων, έχει αναπτύξει μία περιπτωσιολογία που έχει περιορίσει πλήρως τις αδικαιολόγητες ανόμοιες ρυθμίσεις της κειμένης νομοθεσίας περί κοινωνικών ασφαλίσεων, δηλαδή:

Θεωρεί η νομολογία του ΣτΕ αδικαιολόγητη από πλευράς ισότητας:

- Την ασφάλιση των τέκνων αποκλειστικώς από τον πατέρα και όχι από την μητέρα.
- Την χορήγηση προσαυξήσεως της συντάξεως λόγω συζύγου μόνο στους άνδρες όχι δε στις γυναίκες συνταξιούχους.
- Την συνταξιοδότηση των αναπήρων τέκνων μόνο των ανδρών, όχι δε και των γυναικών ασφαλισμένων του Ο.Γ.Α.
- Την επιστροφή εισφορών μόνο στη χήρα και τα άγαμα τέκνα του αποθανόντος ασφαλισμένου όχι δε αντιστοίχως και στον χήρο της ασφαλισμένης γυναίκας.

Το ίδιο παρατηρείται και στη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως η αναγνώριση στο χήρο σύζυγο αποθανούσης δημοσίας υπαλλήλου, δικαιώματος συντάξεως λόγω θανάτου της συζύγου του, ευθέως επί τη βάσει της αρχής της ισότητας και δη κατ'επίκληση όχι μόνο των διατάξεων του Εθνικού Συντάγματος,

και προσαγόμενες αποφάσεις: ΟλΣτΕ 1467/2004, ΣτΕ 993/2003, ΣτΕ 1312/2002, ΣτΕ 2704/2001, ΟΛΕΣ/645/2005).

Σε εθνικό επίπεδο Σταθμό αποτελεί η υπ αριθ. 3088/2007 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έκρινε επί υποθέσεως ασφαλισμένου του Ταμείου Νομικών. Ειδικότερα:

Με τη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 1 του Ν. 4114/1960 «Περί Ταμείου Νομικών» προβλέπεται ότι η γυναίκα ασφαλισμένη του Ταμείου Νομικών δικαιούται συντάξεως γήρατος, εφόσον έχει συμπληρώσει χρόνο ασφάλισεως 25 ετών, άνευ συνδρομής ετέρας προϋποθέσεως, ενώ για τον ασφαλισμένο άνδρα με τον αυτό χρόνο ασφάλισεως (25 ετών) απαιτείται ως πρόσθετη προϋπόθεση και η συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας.

Σύμφωνα με την ως άνω απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ:
«η ρύθμιση αυτή, κατά το μέρος που συνεπάγεται διαφορετική μεταχείριση του άνδρα ασφαλισμένου του Ταμείου έναντι της γυναίκας, συνιστά, εν όψει των κρατουσών κοινωνικών συνθηκών, αδικαιολόγητη διάκριση επί της βάσει του φύλου και επομένως αντίκειται στις κατοχυρούσες την ισότητα των φύλων διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 2 και 116 του Συντάγματος».

Περαιτέρω η Ολομέλεια του ΣτΕ έκρινε ότι: «εν όψει της αντιθέσεως προς τα άρθρα 4 παρ. 2 και 116 του Συντάγματος της προσθέτου προϋποθέσεως του ορίου ηλικίας των 60 ετών που τάσσεται μόνο για τους άρρενες ασφαλισμένους του Ταμείου, οι

μεταχείριση υφίσταται μεταξύ ανδρών και γυναικών ασφαλισμένων, θα πρέπει, περιαιρομένης της προσθέτου προϋποθέσεως του ορίου ηλικίας και οι άνδρες ασφαλισμένοι του Ταμείου να δικαιούνται συντάξεως γήρατος, εφόσον έχουν συμπληρώσει χρόνο ασφαλίσεως 25 ετών, όπως οι γυναίκες ασφαλισμένες».

Συμπέρασμα όλων των ανωτέρω είναι ότι, τόσο το Σύνταγμα, όσο και ο Κοινοτικός Νομοθέτης αξιώνουν από το δικαστή, εφόσον διαπιστώνει ότι εξακολουθούν να διατηρούνται αδικαιολόγητες διαφοροποιήσεις στο νομικό καθεστώς της ασφαλίσεως ανδρών και γυναικών, να αποκαθιστά την ισότητα δικαίου εφαρμόζοντας, ως ενιαίο κανόνα, το ευμενέστερο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, καθεστώς, εις τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται, ενιαίως και για τα δύο φύλα, ένα υψηλότερο επίπεδο ασφαλιστικής προστασίας.

Με την ενέργειά του δε αυτή ο δικαστής δεν υπεισέρχεται στα έργα του νομοθέτη, αντιθέτως εφαρμόζει, όπως έχει καθήκον, στην συγκεκριμένη περίπτωση, μία νομική επιταγή, αμέσου ισχύος, η οποία επιταγή και προς αυτόν απευθύνεται από τον συνταγματικό αλλά και από τον κοινοτικό νομοθέτη.

Αθήνα 11-7-2011

Ο Γνωμοδοτών Δικηγόρος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 3817828 • FAX: 3822511
ΑΦΜ: 025383270 ΔΟΥ: Α' ΑΘΗΝΩΝ
Α.Μ. 8850/Δ.Σ.Α.